

## Plenum

**Tisdag 16.12.2025 kl. 10.00—18.46**

### 11.1. Huvudtitel 24 Utrikesministeriets förvaltningsområde

**Talman Jussi Halla-aho:** Nu presenteras huvudtitel 24 gällande utrikesministeriets förvaltningsområde.

Den allmänna debatten om huvudtiteln pågår i detta skede till högst klockan 12.30.

Debatt. — Ledamot Ronkainen, varsågod.

#### *Debatt*

10.43 **Jari Ronkainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen pääluokkaa 24 koskevan budjettimietinnön. Ulkoministeriön pääluokkaan esitetään ensi vuodelle yhteensä 1,2 miljardia euroa, mikä on noin 70 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Määrärahoista 52 prosenttia kohdentuu kansainväliseen kehitysyhteistyöhön, 25 prosenttia ulkoasiainhallintoon, 6 prosenttia kriisinhallintaan ja 16 prosenttia muihin menoihin. Vaikka sopeutukset näkyvät kokonaisuudessa, valiokunnan painopiste on turvata Suomen ulkoinen toimintakyky.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään reilut 244 miljoonaa euroa, mikä on hieman vähemmän kuin viime vuonna. Toimintamenoihin kohdistuva 6,4 miljoonan euron säästövelvoite suunnataan pääasiassa ministeriön Suomen toimintamenoihin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan säästöt eivät johda irtisanomisiin tai lomautuksiin.

Edustustoverkostolle esitetään reilu 150 miljoonaa euroa, ja verkko kattaa 90 edustustoa. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että määräraha voi jäädä riittämättömäksi vuodelle 26. Ministeriön tulee varautua joustavampiin ratkaisuihin ja hyödyntää tarvittaessa siirtyviä eriä.

Team Finland -verkoston toimintaan esitetään vajaa 23 miljoonaa euroa. Business Finlandin ulkomaantoiminnot integroidaan ulkoasiainhallintoon vuoden 26 alusta, jotta viennin edistämisen palvelut olisivat yrityksillä entistä yhtenäisempiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistus tukee pk-yritysten kansainvälistymistä ja vähentää päällekkäistä hallintoa.

Lisäksi valiokunta nostaa esiin mahdollisuudet puolustusmateriaalihankinnoissa markkinoilla, elintarvikeviennissä sekä Ukrainan jälleenrakentamisessa, joissa suomalaisilla toimijoilla on kasvava rooli.

Kriisinhallinnasta: Siviilikriisinhallintaan esitetään 17,5 miljoonaa euroa. Tällä määrällä voidaan lähettää operaatioihin noin 130 asiantuntijaa. Summa on hieman suurempi kuin viime vuonna. Valiokunta korostaa, että siviilikriisinhallinnan tarve kasvaa erityisesti Euroopan lähialueiden konfliktien vuoksi. Suomen osallistumisen painopiste on Euroopassa ja lähinaapurustossa, joiden vakaudella on suurimmat heijastusvaikutukset Suomen turvallisuuteen. Ensisijaista on Ukrainan tukeminen ja turvallisuussektorin vahvistaminen.

Kansainvälinen kehitysyhteistyö: Suomen julkisen kehitysyhteistyön kokonaismäärän arvioidaan olevan reilu miljardi euroa, noin 0,35 prosenttia bkt:stä. Kehityspolitiikan pai-

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

nopisteet säilyvät ennallaan. Valiokunta korostaa rahoituksen vaikuttavuutta ja varojen käytön tiukkaa valvontaa erityisesti säästöjen keskellä. Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään reilu 456 miljoonaa euroa, ja valiokunta painottaa tasapuolisia edellytyksiä myös pienemmille kansalaisjärjestöille.

Ukrainan tukemiseen esitetään vajaan 57 miljoonan euron määrärahaa sekä 40 miljoonan euron sitoumusvaltuuksia. Määräraha on noin 9,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Ukraina on Suomen kehitysyhteistyön kohde hallituskaudella, ja tuella on vahva kansallinen konsensus. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomen vahva tuki näkyy sekä humanitaarisessa avussa että Ukrainan jälleenrakentamisen tukemisessa.

Arvoisa puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpiä päämääriä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen alueelliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Pääluokan 24 kokonaisuudessa korostuvat vaikuttavuus, ulkoasiainhallinnon toimintakyky, siviilikriisinhallinta sekä vahva tuki Ukrainalle. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Sanoin ennen edustaja Ronkaisen puheenvuoroa, että yleiskeskustelua jatketaan enintään kello 12.30 asti. Korjaan sen verran, että jatkamme sitä enintään kello 12.45 asti. — Ulkoministeri Valtonen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

**10.48 Ulkoministeri Elina Valtonen:** Arvoisa puhemies! Kiitän eduskunnan valiokuntia vuoden 2026 talousarvioesitykseen saaduista arvokkaista huomioista. Elämme Suomen turvallisuuden, Euroopan tulevaisuuden ja koko kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestyksen kannalta ratkaisevia hetkiä. Suomeen ei tällä hetkellä kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta Euroopan turvallisuusympäristön kehitys ja ennen kaikkea se, miten Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa päättyy, vaikuttaa meihin syvästi.

Suomi on kaikissa yhteyksissä johdonmukaisesti edistänyt kestävää ja oikeudenmukaista rauhaa Ukrainaan. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä.

Arvoisa puhemies! Suomen ulkopolitiikkaa tehdään vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä, jota leimaa kiihtyvä strateginen kilpailu ja maailmanpolitiikan valtasuhteiden murros. Suomelle tärkeään sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään kohdistuu merkittäviä paineita.

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristö muuttui pitkäkestoisesti Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Suomen edun mukaista on kaikin tavoin tukea Ukrainaa laittomaan hyökkäyssotaan vastaamisessa ja Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamisessa.

Strateginen liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa säilyy Suomelle ja EU:lle keskeisenä intressinä. Yhdysvaltojen politiikalla on merkittäviä vaikutuksia toimintaympäristön ennakoitavuuteen ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden toteutumiseen.

Keskeisiä turvallisuutta ja vakautta edistäviä toimia ovat myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden syventyvä yhteistyö sekä näiden vuoropuhelun tiivistyminen Saksan ja Puolan kanssa samoin kuin vahva kumppanuus ja yhteistyö Britannian, Ranskan ja muiden kes-

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

keisten eurooppalaisten kumppanien kanssa. Arktisen alueen geopolittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys lisääntyy edelleen.

Lähi-idän eri konfliktit ja jännitteet vaikuttavat myös Suomeen. Suomi pyrkii toimillaan vahvistamaan alueen vakautta, mukaan lukien kahden valtion ratkaisua. Suomi tukee rauhanpyrkimyksiä Lähi-idässä sekä kahdenvälisesti että EU:n ja YK:n kautta toimien.

Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön toimintamenoihin esitetään 244 miljoonaa euroa. Toimintamenoihin on osoitettu 6,4 miljoonan euron säästövelvoite. Meidän on tarkkaan harkittava, mihin rajalliset resurssit käytämme, jotta ne parhaiten tukisivat Suomen tavoitteita. Tässä työssä meitä auttaa ulkoasiainhallinnon uudistus, jota jatkamme valtiovarainvaliokunnankin suosituksen mukaisesti.

Uudistuksen keskeisiä elementtejä ovat sisältötyön ja resurssien kohdentaminen keskeisiin tavoitteisiin. Uudistuksessa kiinnitetään myös huomiota hyvään henkilöstöpolitiikkaan ja esimiestyöhön. Kuten sekä valtiovarainvaliokunta että ulkoasiainvaliokunta painottavat, on kattava ja toimiva edustustoverkko tärkeä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja suomalaisten etujen ajamiseksi. Suomen läsnäolo maailmalla edistää myös taloudellista yhteistyötä ja on hyväksi Suomen kansainväliselle asemalle.

Ulkoministeriö tarkastelee säännöllisesti Suomen edustustoverkon vastaavuutta ajan-kohtaisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin. Ulkoministeriö on käynnistänyt valmistelut Suomen Kabul-, Islamabadin- ja Yangonin-edustustojen sulkemiseksi. Samalla tavoitteena on avata kaupallisia toimipisteitä joissakin niissä kohteissa, joissa aiemmin sijaitsi Business Finlandin toimipiste. Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoministeriöön etenee suunnitellusti.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Tavio, olkaa hyvä.

**10.53 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio:** herra puhemies! Kuten valtiovarainvaliokunta korostaa, on ulkomaankauppa suomalaisen yhteiskunnan ja hyvinvoinnin taloudellinen perusta. Kansainvälisellä kaupalla on tärkeä tehtävä suomalaisen työn ja hyvinvoinnin turvaamisessa, ja se on muuttuneessa geopolittisessä tilanteessa yhä keskeisempi osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Protektionismi, kilpailu kriittisistä teknologioista ja raaka-aineista sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän rapautuminen muokkaavat kauppajärjestelmää. Tilanne on vientivetoiselle kansantaloudellemme haastava.

Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisesti meidän tulee huomioida toimintaympäristössä tapahtuvat nopeat muutokset ja luoda vahvempi kytkentä kaupan ja kehityksen välillä yritystemme toimintaedellytysten parantamiseksi. Tätä varten pyrimme tehostamaan EU:n kauppapolitiikkaa, syventämään taloudellista yhteistyötä kumppanimaiden kanssa sekä uudistamaan kansainvälisen kaupan sopimusjärjestelmää. Vahvistamme murrosteknologioita koskevaa yhteistyötä keskeisten kumppanimaiden kanssa. Hyödynnämme puolustusteollisten investointien kasvun mahdollisuudet vienniteollisuudelle sekä tarjoamme kehittyvissä maissa ratkaisuja yhdessä yritystemme kanssa.

Lisäksi tehostamme Team Finland -ulkomaanverkoston toimintaa integroimalla Business Finlandin ulkomaantoiminnot ulkoasiainhallintoon. Samalla vahvistamme ja selkiytämme ulkoministeriön tarjoamia yrityspalveluita sekä helpotamme niiden saatavuutta. Uudistetussa Team Finland -verkoston johtamisrakenteessa ulkoministeriön ja työ- ja elin-

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

keinoministeriön rinnakkaispuheenjohtajuudella toimiva Team Finland -johtoryhmä toimeenpanee Team Finland -strategiaa. Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palveluihin esitetään talousarviossa 23 miljoonaa euroa määrärahaa.

Arvoisa puhemies! Talousarviossa jatketaan yhtäältä säästölinjaa ja toisaalta kehityspolitiikan käynnissä olevaa välttämätöntä ajattelutavan muutosta. Markkinoiden avaaminen ja yritysten ulkomaankaupan lisääminen on saatava enenevissä määrin mukaan mittavien kehityshaasteiden ratkaisemiseen. Esimerkiksi kehitysyhteistyön uusissa maaohjelmissa huomioidaan yksityisen sektorin osallistaminen.

Vastikään julkistettu tärkeä hanke on Suomen ja Ukrainan johtama väestönsuojakoalitiio. Autamme Ukrainaa väestönsuojaverkoston rakentamisessa alkuun lahjamuotoisella rahoituksella ja myöhemmin laina- ja sekarahoituksella. Vierailin Kiovassa koalition avauspäivänä, ja mukana oli suomalaisia alan yrityksiä. Ukraina on selvästi suurin kehitysyhteistyön kumppanimaamme ja humanitäärisen avun vastaanottaja myös ensi vuonna.

Jatkamme tukea Finnfundille, josta on tullut edelläkävijä digisektorin kehitysrahoittajana. EU myöntää Finnfundin sijoitukselle 222 miljoonaa euroa takauksia suurimman digitaalisen sektorin takausohjelman kautta. Tavoitteena on mobilisoida investointeja digitalisaatiohankkeisiin Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Suomalaistoimijoiden osaaminen on tässä teknologiasektorissa merkittävä. Keskeinen prioriteetti on myös kotimaisten kansalaisjärjestöjen tuki, ja ulkoministeriö myönsikin joulukuun alussa 23 kansalaisjärjestölle yhteensä 311 miljoonaa euroa ohjelmataukea kehitysyhteistyöhön ja humanitääriseen apuun seuraaville neljälle vuodelle. Humanitääristä työtä tehdään edelleen vahvasti, ja apua kohdennetaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville. Ensi vuonna otetaan käyttöön uusi humanitäärisen katastrofiavun budjettimomentti, jonka perustamisesta hallitus päätti riihessä.

Arvoisa puhemies! Valtiontalouden tasapainottamisen osana kehitysyhteistyöhön tehdään lisäsopeutuksia. Kaventuvia resursseja on syytä kohdentaa kautta linjan strategisemmin, ja priorisointia täytyy jatkaa. Pitkäaikaiset vahvuusalueet ja hallituksen kirjaamat painopisteet säilyvät. Niitä ovat naisten ja tyttöjen asema, koulutus- ja ilmastotoimet sekä edellä mainittu Ukrainan tukeminen ja kaupan ja kehityksen yhteenliittäminen. Varsinaisen kehitysyhteistyömomentin määrärahasoksi esitetään talousarviossa 457 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 70 miljoonan euron vähennystä tähän vuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Suomen julkisen kehitysyhteistyön arvioidaan olevan ensi vuonna 1034 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 0,35:tä prosenttia bruttokansantulosta. Ensi vuoden budjetti toimeenpanee kehityspolitiikkaa Suomen kokonaisvaltaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineenä. Keskeistä on edistää taloudellisia kumppanuuksia, kauppaa ja investointeja.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustajat voivat nyt niin halutessaan pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

10.58 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä momentilla on paljonkin asioita, joista haluaisin kysyä, mutta nyt kun Suomi on ollut Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyjin puheenjohtajamaa tänä vuonna, kun järjestö on täyttänyt 50 vuotta, niin haluaisin aivan erityisesti kiittää ulkoministeriä erittäin hyvin organisoiduista tapahtumista ja hyvin hoidetusta vuodesta ja tietenkin myös koko ulkoministeriön tiimiä siitä, miten hyvin asiat on hoidettu ja hyvää palautetta on saatu.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Tässähän on ollut painopisteenä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen, ja tietenkin erityisesti Ukrainan kannalta se on hyvin tärkeää. Siinäkin vaiheessa, kun sota sitten aikanaan loppuu, siellä on satojatuhansia sotilaita, jotka ovat haavoittuneet tai traumatisoituneet sodassa, jotka palaavat kotiin, ja he tarvitsevat myös kansalaisyhteiskunnan tukea. Tietysti tarvitaan myöskin monenlaista muuta tukea ja jälleenrakennusta. Olisin kysynyt tässä yhteydessä ministeri Taviolta: Kun tämä jälleenrakennustyö on osin jo alkanutkin, niin millä tavalla suomalaiset ovat mukana tässä? [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi Tanskahan on aika aktiivinen ja ehkä vähän edelläkin suomalaisia, mutta entä suomalaiset yritykset?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

**10.59 Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tässä äsken sivuttiinkin sitä Finnfundin saamaa 222 miljoonan takausmahdollisuutta EU:lta, eli tämä Suomen ja EU:n uusi jättiohjelma avaa suomalaisille yhtiöille ovia kehitysmaihin digitalisaatiohankkeisiin, muun muassa vaikka laajakaistayhteyksiin, datakeskuksiin, tekoälyä hyödyntäviin hankkeisiin ja muihin digitaalisiin innovaatioihin. Tämähän on saanut tunnustusta EU:lta, ja taitaa olla tällä hetkellä isoin digitalisaatiohanke, mitä tällä takausmenetelmällä tehdään.

Sitten näistä kehitysapuleikkauksista, otetaan vaikka kehitysyhteistyö: Me ollaan tosiaan leikattu maa- ja aluekohtaisista tuista sekä myös maaohjelmia on lakkautettu, mutta sitten taas toisaalta on lisätty tukea kansalaistoimintaan. Tämä on sitten vähentänyt kotimaassa hallinnollista taakkaa, mutta toisaalta se on kasvattanut Suomen vaikuttavuutta maailmalla, [Puhemies koputtaa] koska nämä kansalaistoimijat toimivat siellä jatkuvasti.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

**11.01 Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä epävarmuuden ajassa ainoat varmat asiat ovat ne, että Suomen tulee jatkaa Ukrainan tukea kaikin tavoin, Suomen tulee vahvistaa Euroopan unionia, sen kyvykkyyksiä, kaikin tavoin ja meidän tulee vahvistaa monenkeskistä YK-pohjaista järjestelmää. Tämän YK-pohjaisuuden kannalta tasavallan presidentti on useaan otteeseen nostonut esille niin sanotun globaalien etelän ja sen roolin ratkaisijana siinä, mihin suuntaan maailmanjärjestys kehittyy. Suomella tulisi olla välineitä tukea globaalien etelän ratkaisuja monenkeskisyyden, ihmisoikeuksien ja demokratian suuntaan. Ehkä juuri tällä saralla tämä istuva hallitus on jättämässä suurimman kädenjälkensä Suomen ulkopoliittikkaan, nimittäin kehitysyhteistyöstä tällä vaalikaudella leikataan kaiken kaikkiaan lähes 40 prosenttia.

Eduskunnalle, ulkoasiainvaliokunnalle toimitetussa UTP-kirjeessä todetaan, että kehityspoliittikka on meidän kansainvälisen yhteistyön väline, jota käytetään Suomen ulkopoliittikan tavoitteiden ja intressien edistämiseen hyvin laaja-alaisesti ja käytännönläheisesti. Ministeri Valtonen, [Puhemies koputtaa] miten te näette, että nämä leikkaukset tukevat Suomen toimintaa suhteessa globaaliin etelään?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

11.02 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käynnissä varsin painava viikko Ukrainan rauhanneuvottelujen kannalta, ja siksi pidän kyllä tärkeänä, että voisitte myös tätä tilannetta tässä keskustelussa kommentoida. Berliinin neuvottelujen jälkeen on julkisuuteen esitetty optimismia — noinkohan tämä tästä vielä joulurauhaksi muuttuu. Toivottavaa se toki olisi, mutta Venäjän reaktiota emme ole vielä kuulleet. Miten te arvioitte tilannetta tällä hetkellä?

Mediatietojen mukaan myös Ukrainan turvajärjestelyistä on syntynyt yhteisymmärrystä. Olisi myös kovin välttämätöntä, että eduskuntaa informoidaan näistä neuvotteluista, minkälainen yhteisymmärrys on syntynyt ja mikä Suomen rooli näissä järjestelyissä mahdollisesti voisi olla. Odotamme näihin kyllä pikaisia vastauksia.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Haavisto, olkaa hyvä.

11.03 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäinen huomioni koskee kehitysyhteistyön tasoa. 0,35 on kyllä erittäin alhainen verrattuna Suomen 0,7 prosentin tavoitteeseen bkt:stä, liukunut liian alas.

Mutta sitten olisin kysynyt ministeri Valtoselta näistä edustustojen lakkauttamisista. Pelkään, että tässä tulee tällaista tiettyä sahaavaa liikettä, joka ei ole Suomen ulkopoliittikan hoidolle hyväksi. Ymmärrän hyvin Kabuln sulkemisen tässä turvallisuustilanteessa ja Talebanin hallinnon noustessa valtaan Afganistanissa, mutta en ymmärrä Pakistanin ja Islamabadin sulkemista enkä oikeastaan ymmärrä myöskään niitä toimia, mitä tehdään Burmassa Yangonin sulkemisen osalta. Pakistan on iso ja merkittävä toimija Aasiassa, ja olisi erittäin tärkeää jatkaa yhteydenpitoa sinne. Sillä on myöskin kaupallista merkitystä. Burman osalta: Se on yksi niitä harvoja kohteita, joissa Suomella voisi olla rauhankäytännössä aika paljon annettavaa. CMI on toiminut siellä aktiivisesti, ja sen vuoksi olisi tärkeää, että säilyttäisimme sinne myöskin lähetystösuhteet.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

11.04 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin itsekin nostonut esille nämä Orpon hallituksen massiiviset kehitysyhteistyöhön liittyvät leikkaukset. Tosiasiahan on se, että ne myös kaventavat Suomen ulkopoliittista liikkumatilaa. Ne eivät lisää näkyvyyttä, toisin kuin täällä ovat hallituspuolueiden edustajat sanoneet. Näillä ei vahvisteta kansalaisyhteiskunnan asemaa. Kansalaisyhteiskunnan osuus ikään kuin nousee, mutta raha ei kasva.

Erityisen härskiä on tämä valmistelu, joka liittyy SASKin rahoitukseen, jossa tätä tukea on leikattu 40 prosenttia. Valmistelevat virkamiehet ovat suoraan sanoneet, että tämä on rikkonut hakijoiden yhdenvertaista kohtelua. Virkamiehet jättivät tästä myös eriävän mielipiteen, ja valiokunnassa myös heitä kuulimme. Voisiko ministeri Tavio vastata, miksi olette päätenyt näin härskiin ratkaisuun?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ledamot Biaudet, varsågod.

11.05 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ulkoministeri hyvin ansiokkaasti puhui minun mielestäni tärkeistä tavoitteista: oikeusvaltion periaatteen turvaamisesta, ihmisoikeuksien edistämisestä ja demokratian edistämisestä. Ajattelen, että kun

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

puhutaan nyt kehityspolitiikasta, niin nämä kysymykset hyvin helposti jäävät narratiivin tasolle, kun leikkauksia on toteutettu ja esimerkiksi maaohjelmia vähennetty, ja ehkä myös silloin, kun kehitysyhteistyössä nimenomaan kauppa on se, johon fokusoidaan.

Me käytiin juuri kehityspoliittisen toimikunnan kanssa Sambiassa, ja siellä näkee hyvin, että myös silloin, kun tulee suuria investointeja, se asettaa myöskin paikkakunnille, esimerkiksi kaivoksiin ja näin, erittäin suuria haasteita sen yhteiskunnallisen kehityksen ympärille, koska esimerkiksi lasten hyväksikäyttö lisääntyy ja niin edelleen, kun ihmisiä muuttaa paljon muualta ja niin edelleen.

Kysyisinkin: olisiko aika tehdä jotain tällaista demokratian ja YK:n monikansallisen [Puhemies koputtaa] järjestelmän tukemisen strategiaa nyt kehityspolitiikassa?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

**11.07 Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellä keskustelussa on jo viitattukin siihen sisäiseen ristiriitaan, että hallituksessa ja esimerkiksi presidentin julkisissa esiintymisissä on painotettu syystäkin tätä, että kehityspolitiikkaa pitää Euroopan ja Suomen tiivistää ja yhteyksiään globaaliin etelään, jotta pystymme vaikuttamaan isojen maailmanlaajuisten kriisien ratkaisemisessa ja huolehtimaan omalta osaltamme turvallisemmasta tulevaisuudesta. Tähän nähden juuri nämä kehitysyhteistyöleikkaukset ovat rajuja, ja sitten on vielä tätä sisäistä vääristymää, johon edustaja Honkasalo kiinnitti huomiota, ja sitten tulevat myöskin nämä lähetystöverkon isot aukot, joita varsinkin Pakistanin Islamabadin lähetystön sulkemisesta koituu.

Miten hallitus aikoo palata tällaiselle johdonmukaisemmalle linjalle niin tämän rahoituksen kuin sitten myös hallinnollisten ratkaisujen puolelta, jotta äänemme on suhteessa ja linjassa [Puhemies koputtaa] sen kanssa, mitä paperilla kirjoitamme?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

**11.08 Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta katsoo, että vaikeina aikoina on tietysti leikattava kaikkialta. Jos mummot eivät saa hoivaa, ei löydy kahta neliötä kotikunnasta, on tietysti kohtuullista, että myös lähetystöistä silloin nipistetään. Haluaisin kuitenkin kysyä sitä asiaa, onko mietitty strategiaa sen näkökulman pohjalta, että missä kasvu tapahtuu ja missä meillä olisi merkityksellistä olla myös kaupan käynnin apuna, versus se, että juuri tällaisista kehittyvistä maista suurlähetystöjä ajetaan alas ja pidetään kaikki Euroopan lähetystöt vielä pystyssä. Mielestäni Eurooppaan meillä on sen verran selkeät ja hyvät yhteydet, että se ei ole niinkään ensisijaista.

No, mitä sitten tulee tähän meidän pääasialliseen ulkopolitiikkaan tällä hetkellä, niin olen erittäin kiitollinen, että vahvasti tuemme Ukrainaa ja yritämme globaalisti vaikuttaa, [Puhemies koputtaa] mutta se tarkoittaa sitä, että suhteiden pitää kaikkialle olla kunnossa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

**11.09 Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Niin kuin muun muassa edustaja Kaikkonen edellä totesi, elämme Ukrainan kannalta kohtalokkaita hetkiä. Neuvottelut rauhansuunnitelmasta käyvät huumina, ja tällä viikolla yritetään saada aikaan ratkaisu myös Venäjän jäädytettyjen varojen ohjaamisesta Ukrainan tueksi. Tiedän, että

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

hallitus on tehnyt paljon töitä tässä jäädytettyjen varojen kysymyksessä — kiitos siitä. Mutta siinä, missä Ukrainan suhteen olemme valitettavan monessa alttiita Yhdysvaltain tekemille valinnoille, jäädytettyjen varojen ohjaaminen on käytännössä kokonaan Euroopan omissa käsissä. Me voimme Euroopassa itse päättää ohjata nämä varat Ukrainan tueksi. Sen takia kysyn: Mitä vielä voimme tehdä, jotta saamme luotua lisää painetta ja lisää poliittista momenttia sen eteen, että tällä viikolla ratkaisu jäädytettyjen varojen ohjaamisesta saadaan tehtyä? Ja miten voimme Suomea ja Eurooppaa luoda painetta erityisesti Belgiaa kohtaan?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

**11.10 Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Toinen maailmansota päättyi Suomen osalta huhtikuussa 1945, kun viimeinenkin saksalainen oli poistunut Lapista. Lapin sota on ainoa sota, jonka Suomi on voittanut. Sitä ei kuitenkaan juuri muistella. Sen sijaan hävittyjä sotia muistellaan senkin edestä: talvisodan Suomi hävisi, ja jatkosodan Suomi hävisi. Tätä aiempi pääministerimme ei tuntunut tietävän. Toisessa maailmansodassa kuoli lähes satatuhatta suomalaista.

Ulkoministeri Valtonen, tekään ette näytä tuntevan Suomen sotahistoriaa. Väititte hiljattain kansainväliselle medialle, että Venäjälle ei yksikään valtio ole sataan vuoteen hyökännyt. [Eduskunnasta: Naapurimaa!] Se oli väärä väite haudanvakavassa asiassa, ja vielä sen maan valtionjohdolta, joka Venäjälle on hyökännyt. Suomi hyökkäsi liitossa natsi-Saksan kanssa osana operaatio Barbarossaa Neuvostoliittoon kesäkuussa 41. [Välihuutoja] Saksalaisjoukot, mukana Suomen asevoimia, aloittivat sotatoimet. Vaikuttaa siltä, että omaksuitte itse ajattelematta ja faktoja tarkistamatta Viron Kaja Kallaksen väitteen, [Puhemies koputtaa] jonka läntiset historian tutkijat ovat todenneet vääräksi. [Puhemies koputtaa] Eikö teidän asemassanne olisi syytä itse tarkistaa tällaiset historialliset faktat?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. Muistutan minuutin aikarajasta. — Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

**11.12 Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ulkoministeriä ja koko ulkoministeriön väkeä hyvästä toiminnasta Suomen puolesta tässä vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa turvallisuusympäristössä. Suomen tulee osallistua täysimääräisesti Naton toimintaan. Siksi on merkityksellistä, että budjetissa on huomioitu ne tarpeet ja painotukset, joita täysimääräinen Nato-jäsenyys edellyttää.

Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde, ja kaikkiaan Suomi jatkaa tukeaan Ukrainalle niin kauan kuin on tarve.

Meneillään on myös erittäin tarpeellinen ulkoasiainhallinnon uudistus. Maailma on muuttunut paljon viimeisten parinkymmenen vuoden aikana, mutta ulkoasiainhallintoa ei ole uudistettu aiemmilla kausilla vastaamaan tähän muutokseen ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden edistämiseen. Nyt tämä työ on meneillään, ja kysyn: mitä sille kuuluu?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

**11.13 Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, arvoisat ministereit! Kysymykseni liittyy Ukrainaan, kuten jo monella muulla tässä salissa. Alkuun haluan kiittää presidentti Stubbia siitä aktiivisesta työstä, mitä hän on tehnyt rauhan aikaansaamiseksi.

Onko nyt tällä hetkellä arvoisilla ministereillä mitään tietoa siitä, millä tavalla presidentti Trumpin ja Zelenskyin neuvottelut ovat edenneet mahdollisista alueluovutuksista ja siitä, onko Ukraina valmis luopumaan ajatuksesta Natoon liittymisestä? Näissä on kuitenkin oleelliset ja tärkeät merkitykset siinä mielessä, että saataisiin vihdoinkin ja viimein se rauha aikaiseksi. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

**11.14 Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan oikein molemmat teistä nostivat esille EU:n ja Euroopan merkityksen kansainvälisesti. Samaan aikaan kuitenkin maailmassa ajetaan viiden suuren, G5:n, yhteistyötä: Yhdysvallat, Kiina, Venäjä, Intia, ehkä Saudit, ehkä Japani. Samaan aikaan kysymys kuuluu, miten EU sitten voisi olla vahvempi, ja tämä on kysymykseni teille molemmille: mitä Euroopan unionin tulisi pitkällä aikavälillä tehdä, jotta meidän roolimme olisi vahvempi, tehokkaampi ja kaiken kaikkiaan kestävämpi?

Toinen kysymykseni liittyy toki pienten ja keskisuurten maiden yhteistyöhön laajemmin tässä maailmanjärjestyksen muutoksessa, koska se on jo tapahtunut, se ei ole tulossa. Miten tätä tulisi Suomen viedä eteenpäin?

Ja kolmanneksi lähetystöverkko ja YK:n turvaneuvoston jäsenyys: Pakistan, Egypti ja Indonesia ovat ne gatekeeperit, [Puhemies koputtaa] jotka tulevat tekemään isoa roolia. Miksi te poukkoilette ja lopetatte Islamabadin, kun se on juuri avattu?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**11.15 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että Suomen ulkopolitiikka on vakaata ja on selvän suunnan omaava linja. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ainoa tehtävä tietenkin on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus. Varsinkin tässä Venäjän yhteisellä rajalla, 1 350 kilometriä, meillä on paljon haasteita. Kaikilla on tuoreessa muistissa tämä välineellistetty maahantuloestolaki, joka hyväksyttiin viime kesän aikana tässä talossa tiukkojen keskustelujen ja ankaran äänestämisen jälkeen. Se kuvaa sen, miten vaikeissa olosuhteissa me elämme. Tämän takia, kuten ulkoministeri puheessaan mainitsi, tämän sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen puolustaminen ei varmaan ole ministerille helppoa, mutta hän on hoitanut sen tehtävän kiitettävästi. Samoin tasavaltamme presidentti Alexander Stubb on tehnyt hartiavoimin töitä rauhan saamiseksi Ukrainaan — toivottavasti siellä onnistutaan. Miten te, arvoisa ulkoministeri, itse näette tämän tilanteen? Onko tässä tilanteessa toivoa enemmän kuin epätoivoa?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

**11.16 Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kehitysyhteistyön jättileikkaukset alkavat näkyä hyvin heikosti tuloksellisuudella ja vaikuttavuudella perusteltavissa olevina ratkaisuin. Haluaisin kysyä ministeriltä kahdesta eri leikkauksesta:

Ensinnäkin ohjelmatuen saajista SASK eli Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus koki 40 prosentin kertaleikkauksen, ja kun kerran kauppa- ja kehitysyhteistyö ja niiden rajapinta on valittu fokukseen, niin tämä ihmisoikeuksiin, työntekijöiden oikeuksiin kohdistuva työ olisi juuri se työkalu, joka siihen sopisi. Ympäristövastuu olisi toinen, joka kävisi hyvin tähän kaupan rinnalle.

Toinen huolestuttava tieto koski Suomen vetäytymistä Global Partnership for Education -koulutusrahastosta. Meillä koulutus on valittu jatkuvaksi painopisteeksi, ja silloin järkevää olisi olla näissä isoissa koalitioissa mukana ja tuoda sen rahoituksen lisäksi Suomen osaaminen käyttöön. Onko mahdollista, että näitä leikkauksia vielä korjataan ja läsnäolo [Puhemies koputtaa] esimerkiksi Global Partnershipissä mahdollistuu?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

**11.18 Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä haluan nostaa esille tämän leikkauksen, joka tehtiin vastoin virkavalmistelua kohdistuen Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus SASKiin. Kyseessä on noin 40 prosentin leikkaus, jonka arvioidaan myös olevan lainvastainen. Perusteena eivät voi myöskään olla säästöt, koska tämä tukihan jaettiin muille järjestöille, enkä tietenkään vastusta muiden järjestöjen saamaa tukea, mutta en voi hyväksyä sitä tapaa, jolla tämä muutos tehtiin. On hyvin vakavaa ja poikkeuksellista, että virkavalmistelu näkee tämän päätöksen valtionavustuslain ja hyvän hallintotavan vastaisena. Nyt minusta tämä näyttäytyy ainoastaan ay-vihamielisenä ja työelämän ihmisoikeuksien vastaisena tekona.

Tunneteko te, ministeri, SASKin työtä? Tämä työ tukee Suomen kehityspoliittisia tavoitteita, joten teidän perustelunne siitä, että tukea haluttiin kohdistaa niihin, ei ole pätevä. Miten voi olla, että ministeri omiin mieltymyksiinsä perustuen kävelee alkuperäisen esityksen, hyvän hallintolain ja jopa lain yli? Miksi meillä on hakukriteerit, jos niitä ei noudateta?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

**11.19 Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Valtonen, Suomihan on pyrkimässä YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi seuraavalla hallituskaudella. Miten arvioitte sitä mainehaittaa, joka on nyt tässä syntynyt tämän silmien vääntelyn yhteydessä?

Toisekseen, korostatte, kuten tasavallan presidenttikin, globaalia etelää. Millä tavalla tämä läsnäolon vähentäminen siellä vaikuttaa tähän kampanjaan?

Aivan erityinen kysymys, johon moni muukin on halunnut vastauksen, on se, voitteko harkita uudelleen päätöstä sulkea Islamabadin lähetystö. Säästö on mitätön, mutta vahinko on valtava. Ministeriössä ei ilmeisesti ole ollenkaan varauduttu siihen voimakkaaseen provosoitumiseen, jonka edustaja Kalevan kanssa saimme viime viikolla kokea ihan paikan päällä. Pakistanissa nähdään, että Suomi on valinnut puolensa alueen kiistoissa, ja semminkin kun Intian puolelta levitetään ilkkuvia videoita, joissa todetaan, miten Suomi tarkoitusellisesti halveksii Pakistania. Ministeri, voitteko yrittää korjata tätä vahinkoa, joka

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

syntyy maailman viidenneksi väkirikkaimman maan ja alueellisen vaikuttajan suhteen, ja jatkaa läsnäoloa?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

**11.20 Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ollut kokoonsa suhteutettuna merkittävä ja arvostettu toimija kriisinhallinnassa vuosikymmeniä. Olemme herättäneet luottamusta kaikissa kriisin osapuolissa sekä sotilaallisessa että siviilikriisinhallinnassa. On hyvä asia, että tässäkin resurssipaineessa kykenemme ylläpitämään ensi vuonna noin 390 sotilaan vahvuista sotilaallista kriisinhallintaosastoa, ja siviilikriisinhallinnassakin on noin 135 asiantuntijaa. Nopeat muutokset Euroopan turvallisuustilanteesta edellyttävät varautumista muutoksiin myös kriisinhallinnan osalta. Suomelle on jatkossakin tärkeää taata riittävä osallistumistaso sekä sotilaallisessa että siviilikriisinhallinnassa. Mitä edellytyksiä Suomella on reagoida turvallisuustilanteen nopeisiin muutoksiin?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

**11.21 Hilikka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tervehdin erityisen ilolla näitä lisäyksiä kriisinhallintaan. Ne ovat erittäin kriittisiä, ja ajattelen, että tämä Suomen kriisinhallintaosaaminen on maailmankuulua ja laadukasta, ja sitä osaamista meidän toki pitää myös maailmalle antaa.

YK:n Naiset, rauha ja turvallisuus -päättöslauselman hyväksymisestä tuli kuluneeksi 25 vuotta. Lämmin kiitos ministeri Valtoselle, olitte paikalla puhumassa, ja arvokkaassa tilaisuudessa käytiin läpi näitä tuloksia. Esimerkiksi YK:n pääsihteerin tuoreen raportin mukaan naisten ja lasten osuus siviiliuhreista nelinkertaistui muutamassa vuodessa verrattuna edellisen kahden vuoden jaksoon, ja myös seksuaali- ja väkivaltatilanteet konflikteissa ovat lisääntyneet 87 prosentilla kahdessa vuodessa. Luvut ovat valtavan, valtavan synkkiä. Suomen osaaminen näiden seurausten kitkemisessä on ollut merkittävää, ja siksi haluaisin kysyä ulkoministeri Valtoselta: miten rahoitus tähän [Puhemies koputtaa] toimintaan myös saadaan turvattua?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

**11.22 Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä sota Ukrainassa on tosiaan kestänyt pian neljän vuoden ajan ja toisella tapaa laskien jo vuodesta 2014 saakka, eikä ole vielä mitään takeita siitä, milloin rauha Ukrainaan saadaan. Mutta nyt on ilmassa kuitenkin orastavia merkkejä siitä, että jotain saattaisi olla meille tuloillaan.

No jos ja toivottavasti kun rauha Ukrainaan tulee, niin meidän täytyy valitettavasti varautua myös siihen, että lopputulos ei ehkä meidän kaikkien mielestä tunnu kaikin puolin reilulta. Kysyn nyt kuitenkin: kun rauhan tultua varmasti saamme täälläkin mainittuja jälleenrakennuskeikkoja ja -urakoita paljonkin sinne Ukrainaan, niin miten Suomi suhtautuu ja miten Suomi ennen kaikkea vaikuttaa Euroopan unionissa siihen, että Venäjältä mahdollisesti sitten tullaan tarjoamaan kaikennäköisiä jälleenrakennusurakoita ja vielä kaiken lisäksi Ukrainalta sodalla valloitetuille alueille?

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Väättäinen, olkaa hyvä.

**11.23 Tuula Väättäinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on tullut politiikan keskiöön viime vuosien tapahtumien ja sotien vuoksi. Samalla kun me vahvistamme Suomen puolustusta, ajattelen, että meidän on entistä enemmän panostettava kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön. Suomen on oltava niissä pöydissä, joissa keskustellaan ja linjataan maailman ja Euroopan tulevaisuutta kohti vakautta.

Arvoisa puhemies ja hyvät ministerit! Ajattelen, että kaiken toiminnan taustalla täytyy olla aina ihmisoikeudet ja demokratia. Minulle on tullut sellainen käsitys, että ministeri Valtosella ovat nämä ajatukset siellä taustalla, kun teette yhteistyötä kansainvälisen yhteisön kanssa: ihmisoikeudet ja demokratia — kiitos siitä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

**11.24 Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut miellyttävää vaikeassa paikassa seurata, miten suomalaista ulkopolitiikan osaamista ja diplomatiamaailmalla arvostetaan, ja se on tietysti toivottavasti myös tuloksekasta Ukrainan rauhan suhteen. Taisi olla edeltäjänne Timo Soini ulkoministerinä, joka totesi, että parempi on vaikea dialogi kuin äänekäs monologi, ja diplomatiakaan tämä maailma tällä hetkellä enempi huutaa.

Me hallinto- ja turvallisuusjaostossa puheenjohtaja Ronkaisen johdolla nostimme esille Kavaku-kurssien lykkäämisen ja huolen siitä, jos diplomaattikoulutukseen tulee pidempi katkeama. Kysyisin teiltä, ulkoministeri Valtonen: mikä tämän tilanne on?

Ja myös tämä kriisinhallintakysymys on olennainen. Me olemme olleet siinä vahva osaaja. Meillä on paljon osaamista tälläkin hetkellä, ja toivon, että jatkossa, kun Ukrainan tilanne saadaan haltuun, voimme jatkaa myös tätä muualla maailmassa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

**11.26 Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde ensi vuonnakin, ja se on erittäin hyvä asia. Tämä tuen tarvehan ei tule loppumaan, vaikka sota toivottavasti mahdollisimman nopeasti loppuukin. Jälleenrakentaminen tulee olemaan ihan valtava tehtävä, valtava urakka, ja itse entisenä rakennusalan yrittäjänä tiedän, että Suomessa on valtavasti betoni- ja puualan rakentamisen osaamista, ja siitä voi tulla myös Suomelle iso mahdollisuus.

Valtiovarainvaliokunta piti myönteisenä myös sitä, että suomalaisyrityksillä on Ukrainassa vireillä kymmeniä hankkeita, mutta sitten on myös sellaisia yrityksiä, joita ehkä kiinnostaisi päästä markkinoille. Muun muassa kaksi betonialan yrittäjää on ollut minuun yhteydessä, mutta he eivät oikein tiedä, mistä he aloittaisivat. Osaisiko ministeri Tavio neuvoa heitä, miten tässä pääsisi liikkeelle? — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

**11.27 Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Toden totta, niin kuin täällä useampi on todennut, elämme kohtalokkaita viikkoja jälleen kerran

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Ukrainan suhteen. Se ei ole todellakaan vähäpätöistä, jos rauha joku päivä saavutetaan, minkälainen rauha se on. Ukrainan kohtalo määrittää meidän kaikkien kohtaloa. Kiitos ulkoministerille sinnikkäästä työstä myös Ukrainan puolustamiseksi, ja kiitos myös avoimesta puheesta siitä ja sen avaamisesta, minkälainen roistovaltio Venäjä on. Sitä on turha kaunistella.

Mutta se ei riitä, että Suomi on tukenut Ukrainaa. Valitettavasti tälläkin hetkellä vatu-lointi jatkuu jälleen Euroopan unionin jäsenmaitten keskuudessa siitä, saammeko käytettyä komission ehdottamalla tavalla Venäjän jäädytetyt varat niin sanotuksi sotakorvauslainaksi. Se on ainoa moraalisesti kestävä vaihtoehto, ja se täytyy saada tapahtumaan, mutta nyt ratkaisujen ja neuvottelujen lähestyessä useampi EU-maa on livennyt jo riveistä. Kysyisinkin ulkoministeri Valtoselta: Minkälaisen viestin se antaa Euroopan yhtenäisyydestä? Minkälaisen viestin se antaa Venäjälle, jos me emme tässä asiassa pysty toimimaan yhdessä? — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

**11.28 Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitetut ministerit! Suomen taloudellinen tilanne edellyttää vastuullisia ja harkittuja päätöksiä myös ulkopolitiikan määrärahoissa. Hallitus on päättänyt kohdentaa rajalliset resurssit ensisijaisesti suomalaisen työn, turvallisuuden ja hyvinvoinnin turvaamiseen. Tämä on ”Suomi ensin” -politiikkaa käytännössä.

Kehitysyhteistyön määrärahoja kasvatettiin voimakkaasti edellisellä hallituskaudella samaan aikaan kun Suomen velkaantuminen kiihtyi. Nyt suuntaa korjataan. Ulkomaille suuntautuvia menoja sopeutetaan, jotta julkinen talous saadaan kestäväälle pohjalle ja rahoitus riittää kotimaan keskeisiin tarpeisiin. Kehitysyhteistyötä jatketaan, mutta painopisteitä terävöitetään. Varat suunnataan kohteisiin, joilla on selkeä yhteys Suomen turvallisuuteen ja kansainväliseen vakauteen. Ukrainan tukeminen on tästä keskeinen esimerkki.

Arvoisa puhemies! Tämä linja vahvistaa Suomen uskottavuutta, taloudellista kestävyyttä ja kykyä huolehtia omista kansalaisistaan myös tulevaisuudessa. Kiitän ministeri Tavio-ta erinomaisesta työstä. [Vasemmalta: Hyvin menee!]

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

**11.29 Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin siitä, mihin edustajat Kaikkonen ja Tynkkynen jäivät, aselepoon Ukrainassa. On hyvä, että aseet vaikenivat ja kynä puhuu. Näyttäytyykö tämä lopputulos erilaiselta riippuen siitä, arvioim-meko kehitystä lyhyellä vai pitkällä jänneväylillä? Lyhyellä jänneväylillä näyttäisi siltä, niin kuin monissa arvioissa on todettu, että tämä ratkaisu tehdään Venäjän käsikirjoituksen mukaan ja Ukrainalle tulee näiden samojen tahojen mukaan pakkorauha pahimmillaan alue-menetyksin ja suvereniteetin rajoituksin. Onko pitkällä jänneväylillä tilanne kuitenkin toinen? Itse asiassa Putin on tämän sotansa jo hävinnyt. Se ei valloittanut Ukrainaa. Se ei kykene luomaan edes hajonneesta Neuvostoliitosta sitä itäslaavilaista yhteisöä, jossa isovenäläiset, vähävenäläiset, ukrainalaiset ja valkovenäläiset ovat Kremlin alla. Ukraina vuorostaan on onnistunut torjuntavoiton saamaan. Itse asiassa tässä rauhansopimusjärjestelyssä se, jos siellä on [Puhemies koputtaa] se EU-jäsenyys vaihtoehtona Ukrainassa, on ehkä

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

se isoin tekijä [Puhemies koputtaa] pitkällä jännevilillä Ukrainan kansallisen identiteetin turvaamisessa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

11.31 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kauppasuhteet ja viennin edistäminen on yksi ulkopoliittikkamme kulmakivistä, ja valitettavasti viime päivinä näyttää, että se on saamassa kolauksen, kun seuraa tätä hallituspuolueiden silmien vääntelyä ja venyttelyä, mistä uutisoidaan laajasti maailmalla.

Kysyisinkin ministereiltä: Mitä te luulette, onko sillä vaikutusta Suomen ulkopoliittikkaan ja sen hoitamiseen? Tuleeko tämä kysymys vastaan tuolla kollegoidenne kanssa? Tai mitä luulette, voidaan tätä tilannetta käyttää myös jollakin tavalla informaatiovaikuttamisessa tai hybridi-vaikuttamisessa aiheuttaen sekasortoa täällä Suomen sisällä? Voiko tällä olla vaikutusta myöskin meidän ulkomaankauppaamme? Täytyy muistaa, että ulkopoliitikassa yksi kulma, tärkeä kulma, on diplomatia, ja sitä, mitä tällä hetkellä tasavallan presidentti maailmalla rakentaa, valitettavasti maan hallitus kotimaassa rikkoo.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

11.32 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain eilen ystävältäni artikkelin: ”Suomen vinojen silmien skandaali. Hallitus harkitsee kurinpitotoimia kuvan julkaissutta kansanedustajaa vastaan. Useiden suomalaisten parlamentin jäsenten sosiaalisessa mediassa julkaisemien vinojen silmien kuvien ja videoiden vuoksi, joita pidetään aasialaisia syrjivinä, hallituskoalition johtajat kokoontuvat 16. päivänä käsittelemään kurinpitotoimia.” Näin lukee Asahi Shimbunin, yhden Japanin suurimman median ja yhden Aasian vanhimman median etusivulla, vielä pääministerin iloisin kuvan kanssa.

Kysyisin nyt teiltä, arvoisa ulkoministeri: Miten te näette nyt tämän tilanteen, varsinkin kun käsittääkseni mediatietojen perusteella Suomen edustustoihinkin on oltu jo yhteydessä erityisesti Japanin, Etelä-Korean, muuten Kaakkois-Aasian alueella? Mistä tässä tilanteessa on kysymys, ja kuinka paljon arvioitte tämän vaikuttaneen Suomen maakuvaan? Ja jos vielä saisi selvyyden siihen, mitä siellä hallituksessa nyt meinataan tehdä tämän möhlyksen korjaamiseksi.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

11.33 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomessa on ihan huikea arktinen osaaminen, enkä puhu nyt pelkästään jäänmurtaajista vaan myös esimerkiksi ilmastotutkimuksesta, ympäristötutkimuksesta, satelliiteista, alkuperäiskansa-asioista. Olinkin iloinen siitä, että ministeri otti arktiseen politiikkaan kantaa marraskuussa, ja haluan muistuttaa, että täällä eduskunnassa työskentelee myös kansanedustajia, joitten tehtävänä on seurata myös arktista politiikkaa, eli niin sanottuja arktisia parlamentaarikkoja. Me ollaan todella mielellään kyllä mukana siinä arktisessa työssä ja tuomassa niitä näkemyksiä ja sitä meidän omaa osaamista ja tietämystä tästä alueesta sitten myös ministeriön suuntaan.

Monesti meidän keskusteluissa tällä hetkellä arktinen politiikka kulminoituu kovaan turvallisuuspolitiikkaan, mikä on totta kai siinä mielessä ymmärrettävää, että me eletään

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

hyvin erilaisia aikoja kuin aiemmin. Mutta tulevaisuuttakin ajatellen on tärkeää, että arktisessa huomioidaan myös muut asiat, joita esimerkiksi äsken tuossa luettelin.

Kun me mietitään, mitä arktisella puolella pitää tulevaisuudessa tehdä, niin ensimmäisiä asioita on se, että meidän pitäisi perustaa uudestaan arktinen neuvottelukunta, jotta me saadaan sitä osaamista sieltä ja pystytään käymään laajemmin arktista keskustelua.

Ja toisena asiana on se, että kun sitten tulevaa hallitusohjelmaa joskus lähdetään neuvottelemaan, niin sinne täytyy kyllä saada tämän arktisen strategian päivitys.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

**11.34 Pauli Aalto-Setälä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensin haluan kyllä kiittää ulkoministeriä erittäin hyvästä työstä. Suomi tekee kansainvälistä politiikkaa varmasti aktiivisemmin kuin monen edeltäjän aikana, ja tarpeen se onkin. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tehtävä on suojata Suomi, pitää huoli, että me emme joudu konfliktiin ja sotaan, ja tästä on pidetty hyvin kiinni.

Minusta on myös järkevää, että budjetissa painotetaan Nato-jäsenyyden kaikkia ominaisuuksia ja osallistumista kriisinhallintaan ja Ukrainan tukea, mutta kyllä meitä kaikkia tietenkin eniten tällä hetkellä huolettaa, mitä siellä Berliinissä sovitaan. Nyt näyttää siltä, että kaikki muut ovat valmiita rauhaan paitsi Venäjä. Jos näin tapahtuu, että Venäjä ei tähänkään sopimukseen lähde, niin mikä on Euroopan plan B?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

**11.35 Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Elämme tietenkin monella tavalla historiallisia aikoja, mikä on tänään tullut median kautta ja ulkoministerinkin puheenvuoron kautta esiin, eikä kyse ole pelkästään Ukrainan sodan päättymisestä, aselevon synnyttämisestä, vaan siitä prosessista, joka siitä edelleen käynnistyy.

Olen saanut toimia kohta kuuden vuoden, seitsemän vuoden ajan Naton parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnan jäsenenä, ja Nato on keskeinen osa myös ulkopoliittikkaa, ulkoministeriönkin tehtävän hoitoa, ja kun on nähty Yhdysvaltojen halu vähentää läsnäoloa Euroopassa, Yhdysvaltain presidentin ulkopoliittikan uudet linjaukset ja vastaavat, kysyisin ulkoministeriltä: Miten toimii tämä meidän oman hallintomme, ulkoministeriön ja puolustusministeriön välinen työnjako tilanteessa, jossa puolustuspolitiikasta tulee yhä tärkeämpi runko myös ulkopoliitikalle? Ja millä tavalla varmistetaan, mihin edustaja Kaikkonenkin viittasi, eduskunnan informointi tässä kokonaisuudessa? Myös tasavallan presidentillä on tietenkin iso rooli, eikä vähiten kohta [Puhemies koputtaa] tuleva joulukuun ja istuntotauko tuo omat haasteensa tälle informaatiolle. Tästä informaatiosta [Puhemies koputtaa] kysyisin. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

**11.36 Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vierailin viime viikolla Singaporessa, mikä on maailman talousmahtikeskus ja merkittävä logistiikkakeskus, ja olen ymmärtänyt, että molemmat ministerit ovat siellä myös vierailleet tässä aika vasta. Sieltä kuului ehkä vähän huolestuttaviakin viestejä tästä Invest in Finlandista ja Team Finland -uudistuksesta, varmasti hyviäkin asioita niistä, mutta olisin halunnut vielä kysyä —

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

vaikka ministeri Valtonen tässä mainitsikin, että Team Finland -uudistus on suunnitellusti edennyt — onko siinä ilmennyt joitakin huolia tai ongelmakohtia, mitkä häiritisivät Suomen työtä viennin edistämisessä.

Ja kyllä täytyy sanoa, että vaikka mitä me investoisimme näihin Invest in Finlandeihin tai Team Finlandeihin, niin kyllä sitä Suomen brändityötä tällä hetkellä, valitettavasti, tehdään sillä rasismikohulla, mikä tällä hetkellä on menossa. Millään rahoilla näihin keskeisiin toimijoihin, mitkä Suomen mainetta yrittävät maailmalla parantaa, ei oikein pysty tekemään, jos tällaisia kohuja vielä tulee.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Jäntti, olkaa hyvä.

**11.37 Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on toiminut lähes yksinomaan esimerkillisesti tukiessaan Ukrainaa. On ensiarvoisen tärkeää, että Suomi seisoo Ukrainan tukena kaikissa tilanteissa loppuun asti. Haaveet rauhasta Ukrainassa ovat lähempänä kuin kertaakaan aikaisemmin vuoden 22 jälkeen, mutta emme saa jäädä edelleenkaan laakereillemme lepäämään. Mitä nopeammin rauha Ukrainassa tulee, sitä edullisempi se on Venäjälle. Jos Ukraina joutuu esimerkiksi USA:n painostuksesta luovuttamaan Donbasin, Venäjän hyökkäys jatkuu ennemminkin viikoissa ja kuukausissa kuin vuosissa mitattuna. On Suomen onni, että olemme sekä EU:n että Naton jäseniä, mutta kokemukset ovat osoittaneet, että nuo organisaatiot ovat liian jäykkiä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja monimuotoisissa kriiseissä. Siksi meidän on oltava aktiivisia ja rohkeita myös muilla foorumeilla, minkä pääministeri Orpon Helsinkiin kutsuma Eastern Flank -kokouskin tänään selvästi osoittaa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

**11.39 Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös ulkoministeriölle kokonaisuutena kuuluu kyllä kiitos tehdystä työstä tänä hyvin haastavana aikana.

Ministeri Tavio, teidän viimeaikainen käytöksenne on kuitenkin herättänyt paljon kysymyksiä. Tehän kävelitte virkavastuulla tehdyn esityksen yli tavalla, jota ulkoministeriön esittelijä ja valmistelija pitivät valtionavustuslain, yhdenvertaisen kohtelun ja luottamussensuojan periaatteen vastaisena, ja alustava arvio on, että päätös rikkoo myös hallintolakia. Virkahenkilöt jättivät viime torstaina julkaistusta päätöksestä hyvin tarkkasanaisen eriyvän mielipiteen, mikä on varsin poikkeuksellista. Nyt Suomen panos ihmisarvoisen työn edistämiseen heikkenee merkittävästi.

Myös ulkoasiainvaliokunta huomioi työelämän perusoikeudet mietinnössä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteosta, ja se linjaa Suomen kehityspolitiikan tavoitteita. Valiokunta nimenomaan totesi, että työntekijöiden perusoikeudet on huomioitava selonteon toimeenpanossa. Ministeri Tavio, miten on mahdollista, että teidän henkilökohtainen näkemyksenne [Puhemies koputtaa] voi vaikuttaa näin merkittävästi työhönne ministerinä?

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

**11.40 Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan tukeminen on Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisimpiä tavoitteita. Turvallisuusympä-

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

ristömme on pysyvästi muuttunut häikäilemättömän naapuri Venäjän toimesta — ihan raakalaismaisesti siellä hyökätään edelleenkin. On täysin oikein, että Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyökohde. Tässä asiassa kyse on myös Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Siksi vuoden 2026 talousarviossa tuki Ukrainalle esitetään nostettavaksi 56,8 miljoonaa euroon. Tämä apu tarkoittaa humanitaarista apua, siviili- ja puolustusmateriaalitukea, jälleenrakennusta, oikeusvaltion vahvistamista sekä sotilaallista apua. Kestävä ja oikeudenmukainen rauha Euroopassa edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista. Siihen me pyrimme, ja lähtökohta on selvä: Venäjä ei saa voittaa sotaa. Ukrainan on kyettävä puolustamaan itsenäisyyttään ja alueellista koskemattomuuttaan. [Puhemies koputtaa] Tämä ei ole vain solidaarisuuden kysymys, tämä on kynnyskysymys [Puhemies koputtaa] Suomelle ja koko Euroopalle. — Kiitos.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Valtonen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

**11.41 Ulkoministeri Elina Valtonen:** Arvoisa puhemies! Ensiksi totean, että rasismi tai sillä leikkittely ei ole sisäisesti tai ulkoisesti eikä asiallisesti Suomen tai isänmaan edun mukaista. [Välihuuto]

Edustustoista tuli muutama kysymys. Sen totean, että kun ulkoministeriöön kohdistuu 6,4 miljoonan säästötarve ja kun julkisen talouden tilaa katsoo myös lähivuosiksi eteenpäin, valitettavasti säästötavoite tuskin jää pelkästään tähän. On mahdoton kohdistaa näitä leikkauksia ilman, että ne kohdistuvat myös edustustoverkkoon. Samalla me pohdimme edustustoverkon uudelleenkohdentamista ja arvioimme sen kokonaisuutta kaiken aikaa ja nimenomaan suhteessa meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteisiin, joiden pohjalta tehdään myös uudelleenallokoiteja. Tässä on taustalla laajempikin strategian muutos, johon liittyvät myös ulkoasiainhallinnon ja sen uudistuksen kysymykset. Me olemme nyt ensimmäistä kertaa 20 vuoden aikana tehneet laajan hallinnon uudistuksen, jossa on muokattu ulkoasiainhallinnon organisaatiota ja johtamiskulttuuria, ja tämä työ on edelleen käynnissä.

No, eilen juhlistettiin avajaisia Houstonissa, jonne avattiin pääkonsulaatti. Siellä on tosiaan merkittävä puolustus-, avaruus- ja energiateknologian keskus ja erittäin paljon kiinnostusta suomalaisyrityksiin, ja toki puolin ja toisin kauppaa edistetään.

Islamabadin edustuston osalta: Se tosiaan avattiin uudelleen kolme vuotta sitten. Mutta kun täällä edustaja viittasi siihen, että vaatimaton säästö, niin valitettavasti nyt näissä poikkeustiloissa toiminut edustusto olisi edellyttänyt useamman miljoonan kertainvestointia, jotta olisi saatu pysyvä kiinteistö. Alueen turvallisuustilanne on sen verran heikko, että myös toimintamenoihin olisi tullut merkittävä lisä siitä, että turvallisuudesta pitää huolehtia. Tämän lisäksi arvioitiin, mikä esimerkiksi Suomen yrityscentän tarve alueella on, ja päädyttiin kokonaisharkinnan mukaan tilanteeseen, jossa Islamabadin edustusto valitettavasti joudutaan sulkemaan.

Näkymän tosiaan ollessa se, mikä se Suomen talouden osalta on, on vaikea nähdä, että ei jouduttaisi lisää edustustoja sulkemaan lähiaikoina.

Mitä tulee globaaliin etelään, niin se on tosiaan erittäin tärkeässä roolissa meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikassamme ja maailmanlaajuisessa todellisuudessa. Sille pitää antaa sille kuuluva tila, ja tähän liittyvät myös meidän avaukset suhteessa esimerkiksi YK:n turvaneuvoston uudistamiseen, jossa maailman realiteetit otetaan nykyistä paremmin haltuun.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Valitettavasti samaisesta julkisen talouden heikosta tilanteesta johtuen on jouduttu tekemään merkittäviä kehitysyhteistyöleikkauksia, mutta vastaavasti näen, että sillä on itse asiassa varsin pienikin merkitys Suomen ulkopoliitiikan liikkumavaraan. Päinvastoin kaikissa keskusteluissa etelän edustajien kanssa kaikki toivovat kumppanuutta, jossa katsotaan silmästä silmään ja tehdään yhdessä kauppaa, investointeja, kehitetään yhdessä tulevaisuutta.

Esimerkiksi Afrikan osalta Euroopan unionista käytiin viimeksi eilen, kun olin tuolla ulkoasiainneuvostossa Brysselissä, keskustelu. Afrikassa Euroopan unioni on suurin rahoittaja kehitysyhteistyön mutta myös investointien ja kaupan osalta. Se rooli on keskeinen, mutta meidän pitää ottaa siitä enemmän irti. Liian usein on niin, että esimerkiksi Global Gateway -hankkeen myötä eurooppalainen veronmaksaja maksaa hankkeen, mutta sitten vastaavasti esimerkiksi kiinalainen toimija ottaa siitä hyödyt, ja näin ei tietenkään ole oikein.

Sitten mitä tulee rauhanrakennukseen, tosiaan edetään nyt tällä viikolla hyvinkin kriittisiä vaiheita Ukrainan sodan osalta. On erinomaista, että Saksan liittokansleri eilen kutsui koolle keskustelut, joissa käytiin yhdysvaltalaisten ja eurooppalaisten johtajien toimesta keskusteluja Ukrainan kanssa siitä, miten rauhansuunnitelma voisi edetä. Nyt on niin, että esimerkiksi aluekysymykset ovat tietysti itsestäänselvästi pelkästään Ukrainan asia, mutta tietysti mahdollinen rauhansopimus vaikuttaa laajasti koko Euroopan turvallisuuteen ja myös meidän toimintakenttään ja maailmanlaajuiseen kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen, ja sen takia on tärkeätä, että laajalla porukalla osallistutaan.

Mutta nyt on tosiaan kyse siitä, tarttuuko Venäjä tähän vaiko ei. Venäjä ei ole ollut missään vaiheessa valmis tulitaukoon, ja itse näkisin edelleen, että tulitauko vaadittaisiin, jotta näissä keskusteluissa voidaan mennä syvemmälle. On valtavasti kysymyksiä, mutta sen toteen vielä, että näistä turvallisuusjärjestelyistä mitään ei ole sovittu ohi Suomen eikä Suomen eduskunnan, päinvastoin. Kunhan tässä päästään keskustelussa eteenpäin, katsotaan, onko Venäjälle tämä nyt haarukoitu suunnitelma mahdollinen, niin sen jälkeen vasta päästään täsmentämään sitä halukkaiden koalition työtä ja siihen liittyviä turvallisuusjärjestelyitä, joissa Suomi on mukana, huomioiden meidän geostrateginen sijaintimme maailmankartalla.

Aivan lyhyesti vielä Kavakusta totean sen, että näin 2020-luvulla ollaan otettu ja tullaan ottamaan keskimäärin saman verran henkilöitä ulkoasiainhallintoon ja kouluttamaan uusia kuin 2010-luvulla, ja on aivan tavanomaista, että välillä jää kurssi välistä.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Ministeri Tavio, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

**11.48 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio:** Herra puhemies! Edustajat Kauma ja Ronkainen nostivat ansiokkaasti keskusteluun osallistumistamme Ukrainan jälleerakentamiseen ja yritysten markkinoille pääsyä. Täytyy ensinnäkin sanoa, että meillä on hyvät vienninedistämispalvelut Ukrainassa niin lähetystössä kuin sitten yksityisellä puolella. Ukrainassa toimii kaksi suomalaista kauppakamaria, EastCham ja East Office, ja lisäksi elinkeinoelämällä on uusi Pro Ukraina -hanke, jossa lisätään vienninedistäjiä Ukrainaan palvelemaan markkinoille haluavia yrityksiä. Meillä on useita eri välineitä, jotka tukevat yritysten pääsyä Ukrainaan, ja mainittakoon niistä ensimmäisenä Finnpartnership-tuki, jonka kautta on 45 hanketta saatu käyntiin Ukrainassa. Se on johtanut myös jo investointeihin, kuten suomalaisen Peikon betonirakentamisen tehtaaseen. Vierailin Kiovassa

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

myös erällä Peikon työmaalla katsomassa noita erinomaisia tuotteita käytännössä. Finnfundin pääomaa on korotettu Ukraina. Meillä on Finland—Ukraine Investment Facility, FUIF, uusi sekaluottoväline julkisiin investointeihin, johon ollaan allokoimassa 80 miljoonaa euroa. Lisäksi Finnveran vientitakuita on korotettu ja pidetty verrokkimaihin nähden hyvällä tasolla. Sitten tietysti vielä tuo alkupuheenvuorossa mainittu väestönsuojakoalitio on nyt Suomen yksi kärkihanke, johon olemme panostaneet 11 miljoonaa euroa, ja se antaa erittäin lupaavia markkinanäkymiä nyt sitten väestönsuojarakentamiseen suomalaisille firmoille.

Tässä huolella ja pohdinnassa Venäjän raajan hyökkäyksen seurauksista ja Ukrainan jälleenrakentamisesta täytyy myöntää, että yllätyin siitä, että vasemmistoliitosta haluttiin nostaa keskusteluun Suomen liittolaisuutta natsi-Saksan kanssa toisessa maailmansodassa. Pyydän vasemmistoliittoa pohtimaan vakavasti, ketä tällainen puhe palvelee. Mehän kaikki tiedämme, että se on ollut juurikin Venäjän propagandan pääväitteitä, että he saivat hyökätä Ukraina, koska siellä on natsihallitus Kremlin propagandan mukaan, natseja vallassa. Siksi tällainen puhe ei mielestäni ehkä nyt oikein palvele meidän etuamme.

Vasemmistoliitosta nostettiin erityisesti esiin kysymystä kansalaisjärjestöjen ohjelmatuesta koskien SASKin saamaa tukisummaa. Tässä ohjelmatuksen haussa on määritelty tarkasti kriteerejä, joihin pohjautuen tukea voidaan myöntää sitä hakeville. Kriteereissä on vahvasti mukana kokonaisharkinta pohjautuen hallituksen asettamiin painopisteisiin. Ministerinä koen suurta vastuuta veronmaksajien rahojen käytöstä, enkä tosiaan aina sellaisenaan ole hyväksynyt virkamiesten pohjaesityksiä. Päätös SASKin saamasta huomattavasta kymmenen miljoonan euron tuesta tehtiin esitykseni pohjalta valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnassa yksimielisesti. Kyseessä oli toki leikkaus siihen, mitä SASK oli saanut aikaisemmin, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Siirto!] mutta aikaisemmat saavutetut hakusummat eivät nähdäkseni ole mikään perustelu siihen, että tulisi aina automaattisesti antaa noita samoja summia.

Ehkä isommassakin mittapuussa tämä on minun mielestäni aika merkittävä ongelma Suomen talouden kannalta, jos me aina katsomme, että kun joku toimija tai joku järjestö on saanut tietyntäsoista tukea, niin sitten sen tulee aina saada tietyntäsoista tukea tai ehkä jopa isompaa tukea, niin kuin virkamiehillä on aina toisinaan tapana esittää. Siinä mielessä me pidetään nyt tarkempaa taloudenpitoa ylipäänsä, ja me olemme leikanneet historialliset yli 1 030 miljoonaa euroa kehitysyhteistyöstä, ja ne kohdistuvat luonnollisesti moniin kohteisiin. Tällä pyritään tasapainottamaan valtiontaloutta.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Sitten siirrymme puhujalistalle. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

**11.53 Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää ministereitä siitä tärkeästä, arvokkaasta ja merkittävästä työstä, mitä olette tehneet isänmaan hyväksi.

Ukrainan on kyettävä puolustamaan itsenäisyyttään ja alueellista koskemattomuuttaan. Tämä ei ole vain solidaarisuuden kysymys, tämä on kynnyskysymys Suomelle ja koko Euroopalle.

Arvoisa puhemies! Kansainvälinen kriisinhallinta on keskeinen osa Suomen turvallisuuspolitiikkaa ja vastuunkantoa muuttuvassa maailmassa. Kansainvälisiin kriiseihin vastaaminen on paitsi humanitääristä myös oman puolustuksemme eduksi. Siksi tässä talousarvioesityksessä kriisinhallintaan panostetaan ja Suomi jatkaa aktiivista osallistumistaan

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

EU:n, YK:n, Naton ja Etyjin operaatioihin. Suomi on läntisessä yhteisössämme jäsen, joka näkyy, kuuluu ja antaa parastaan. Osallistuminen kriisinhallintaan vahvistaa paitsi kansainvälistä vakautta myös Suomen omaa puolustuskykyä ja yhteensopivuutta liittolaisten kanssa. Kriisinhallinta on ennakoivaa turvallisuuspolitiikkaa parhaimmillaan. Juuri siksi sen merkitys vain korostuu nykyisessä turvallisuusympäristössä.

Arvoisa puhemies! Vaikka Suomi onkin kuin saari kaukana läntisestä Euroopasta, me emme ole täällä yksin. Ulkoministeriön hallinnonala on turvallisuutemme kannalta aivan yhtä merkittävä kuin itse puolustuspolitiikka. Siksi tässä talousarvioesityksessä Suomi ja suomalaiset tulevat ensin mutta eivät yksin. Tätä esitystä voisi jopa kuvailla siten, että se pyrkii luomaan Suomen vaikutuksesta muuhun maailmaan jotakin kauniimpaa ja keskittyy olennaiseen, ei kadehdi, ei kersku, ei etsi omaa etuaan, muistelee kärsimäänsä pahaa eikä iloitse vääryydestä. Siksi esitys on tasapainoinen ja oikeansuuntainen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**11.56 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vielä sen verran, että Suomen asema ulkopoliittisesti on vakaa ja rauhallinen. Totta kai maailma myllertää, mutta kuten ulkoministeri aivan oikein sanoi ja korosti omassa puheenvuorossaan, sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän puolustamisen pitää olla se ykkösasia, koska jos joku rikkoo sitä, kuten olemme nyt tässä viime vuosina nähneet, heillä on sillä rikkomisella tietty tavoite, ja sen tavoitteen torjuminen on yhteistyön tiivistäminen länsimaissa.

Olen hyvin murheellisena seurannut tuota Euroopan unionin kehitystä. Nythän Tšekinmaassa tapahtuu, mitä tapahtuu. Siellä nyt on jo Unkari ja Slovakia, joiden käyttäytyminen on ollut vähän kummallista. Se, mikä on vielä huolestuttavampaa, on se, miten Euroopan unioni itsessään on käyttäytynyt. Siellä ajetaan läpi kaikennäköisiä kummallisia asioita, jotka heikentävät Euroopan unionin omaa taloudellista tilannetta. Me hukumme näihin valtaviiin sääntöihin, joita Ursula von der Leyenin komissio ajaa jääräpäisesti läpi. Olemmehan nähneet nyt esimerkiksi, mitä Suomen metsille ollaan tekemässä. Se heikentää meidän Suomen kansantaloutemme tilannetta.

Euroopan unioni tekee kaiken maailman direktiivejä, delegeoituja asetuksia, kaiken maailman sääntöjä. Tuntuu, että siitä alkuperäisestä Euroopan unionin ideasta, jonka Robert Schuman omassa puheenvuorossaan lausui aikanaan julki, että saatetaan kansakunnat yhteistyöhön Euroopassa, jotta silloin estetään sodat ja ihmisten elintaso kasvaa paremmaksi ja tulee sitten tämä yhteistyö eri kansakuntien välillä tiiviiksi, jolloin sodat estyvät — aivan loistava ajatus — mennään nyt juuri päinvastoin. Luodaan valtavaa hallintoviidakkoa.

Kun katsoo vaikka nyt tulevaa rahoituskehystä, mikä 2028 astuu voimaan seitsemäksi vuodeksi, katsokaapa sitä, mitä siellä on sisällä. Siellä luodaan liittovaltion kehyksiä koko ajan kiireellä, ja kun täällä yrittää siitä puhua, niin hymähdellään vain, että mitä tämä tällainen on. Pitäähän nyt osata lukea sitä kirjaa, hyvänen aika, kun verotusoikeutta haetaan. Ja kannattaa katsoa vaikka Suomen perustuslaista, kenellä se verotusoikeus tässä maassa on. Se on valtiolla ja kunnilla ja tietyiltä osin seurakunnilla, koska se on tavallaan jäsenmaksu. Ne, jotka kuuluvat seurakuntiin jäseninä, maksavat omalle kotiseurakunnalle veroa. Se on lakisääteinen homma sekin. Mutta kellään muulla sitä verotusoikeutta ei ole, ja nyt sitä ajetaan kaksin käsin koko ajan läpi. Pitäähän tässä joku järki olla.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Jos Euroopan unioni heikentää omaa asemaansa, sen painoarvo kansainvälisessä politiikassa heikkenee koko ajan. Yhdysvaltain presidentti Donald Trump on omalla tavallaan, ehkä vähän turhan krouvilla tavalla, vähän kovalla tavalla, esittänyt sen suomalaisille, että mitä te oikein meinaatte. Toivon, arvoisa ulkoministeri, että te omassa toiminnassanne — kiitettävästi olette sitä nyt muuten tehnyt, siinä ei ole minulla huomautettavaa — esitätte viestiä sinne komission vallan kammareihin, että olisiko joskus hyvä kiinnittää huomiota Euroopan unionin taloudenhoitoon. Jos taloudenhoito menee kuralle, niin kuin nyt on mennyt — Euroopan unionissa velkaa velan päälle, Euroopan unionista taitaa tulla velanjako-toimisto kohta, jos ei mitään muuta tapahdu, muutosta oikeaan suuntaan, ja toivon, että tämä viesti menee perille — ja jos ei tähän tule muutosta, niin Euroopan unioni alkaa mennä lilliputtien tasolle kansainvälisessä politiikassa.

**Puhemies Jussi Halla-aho:** Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

**11.59 Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Näin pidemmässä puheenvuorossa haluan esittää ulkoministerille ja johtamallenne ministeriölle kiitokset siitä työstä, mitä teette. Raudanlujat ammattilaiset sekä lähetystöissämme että siellä Merikasarmilla tekevät varmasti joka päivä töitä sen eteen, että maailma olisi parempi ja sitä kautta Suomi myös turvallisempi.

On monia asioita, joita voisi ehkä tässä budjettikäsittelyssä nostaa esille, mutta ehkä viime aikoina, viimeisten kahden kolmen viikon aikana, eniten keskustelua on herättänyt Yhdysvaltojen uusi kansallisen turvallisuuden strategia, josta on vedetty jopa ehkä hyvinkin jyrkkiä johtopäätöksiä, miten Yhdysvallat tulee hylkäämään Euroopan. Itse ehkä näen asiaa hieman pidemmässä perspektiivissä Yhdysvaltain historian näkökulmasta, ja ehkä meidän eurooppalaisten etu tässä suhteessa on se, että jos nyt lukee sitä asiakirjaa, ihan mitä siellä kirjoitetaan, niin siellä useassa kohdassa todetaan liittolaisten olevan tärkeitä Yhdysvalloille. Siellä muun muassa todetaan, että liittolaiset ovat merkityksellisiä globaalin tasapainon säilyttämiseksi. Jos katsomme kylmän sodan jälkeistä aikaa, niin Yhdysvallat ei ole suorittanut yhtään sotilasoperaatiota ilman joitain eurooppalaisia liittolaisia. Tämä varmasti kertoo siitä, minkälainen merkitys liittolaisilla on Yhdysvaltojen globaalin vallan säilymisessä, sillä se on jotain sellaista, mitä heillä on mutta Kiinalla ja Venäjällä ei taas ole, ja ehkä meidän eurooppalaisten nimenomaan pitäisi nyt osoittaa amerikkalaisille, miten me olemme niitä hyviä liittolaisia, koska ainakin se arvonanto niitä liittolaisia kohtaan, jotka pitävät puolustuksestaan huolta ja panostavat puolustukseen, on saanut vasta-kaikua Washingtonissa. Toisaalta en itse ymmärrä, miksi amerikkalaisille veronmaksajille pitäisi ulkoistaa Euroopan, maailman yhden suurimman talousalueen, puolustus, vaan kyllä se vastuu on ensi sijassa meillä itsellämme.

Ehkä se huolestuttava piirre siinä asiakirjassa liittyy siihen, kuinka vahvasti siellä korostetaan ensinnäkin maahanmuuttopolitiikan tiukentamista myös Euroopassa sekä Aasian liittolaismaissa, erityisesti Australiassa ja Uudessa-Seelannissa, ja kansallisvaltioiden korostamista. Sehän on nähty Trumpin politiikassa, että hän mieluummin keskustelee valtionjohtajien kuin valtioryhmittymien tai ylikansallisten organisaatioiden kannalta, mutta toisaalta tämäkään ei ole niin poikkeuksellista, jos ajattelee, että Henry Kissingerkin aikanaan totesi, että jos hän soittaa Euroopalle, niin kuka sieltä vastaa. Yhdysvallat on aina suhtautunut Euroopan unioniin vähän kyseenalaisesti, kuten myös ylikansallisiin organisaatioihin, joilla yritetään nimenomaisesti Yhdysvaltojen suvereniteettia rajoittaa.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Ehkä liittyen nyt nimenomaan tämän kansallisen turvallisuusstrategian analyysiin ja siihen, mitä johtopäätöksiä meidän pitäisi siitä täällä Euroopassa vetää, olisi mielenkiintoista kuulla ulkoministerin näkemykset: miten te suhteutatte tämän asiakirjan nyt Trumpin hallinnon toimiin ja toisaalta sitten vähän siihen Yhdysvaltojen politiikan pidempään linjaan tässä kylmän sodan jälkeisessä ajanjaksossa?

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

**12.02 Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä ajassa kansainvälinen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa, ja Suomen lähiympäristössä, Euroopassa, turvallisuusarkkitehtuuri on perustavanlaatuisesti muuttunut Venäjän käynnistettyä sodan Ukrainaa vastaan. Hyvin näkyvää ja huolestuttavaa on se, että Yhdysvaltojen ulkopolitiikka on muuttunut presidentti Trumpin toisen kauden myötä yhä vahvemmin Amerikka ensiksi -tyyliseen politiikkaan, ja epävarmuutta luo myös protektionistinen kauppapolitiikka, joka on näkynyt voimakkaasti Euroopassa mutta myös meillä Suomessa. Painotankin siksi sitä, että sääntöperustaista kansainvälistä järjestelmää ei tule kyseenalaistaa, sillä se on kuitenkin perusta kansainväliselle rauhalle, turvallisuudelle ja vakaudelle sekä perusta kansainväliselle yhteistyölle, jota tarvitaan nimenomaan rajat ylittäviin haasteisiin vastaamiseksi.

Kokonaan oma kysymyksensä on sitten tietenkin tämä Yhdysvaltojen hyvin poukkoileva suhtautuminen ylipäättään Euroopan turvallisuudelle, ja tämä on sinänsä huolestuttavaa, kun tiedetään, että suurvallan vastuu on suuri. Tästä syystä haluan todella osaltani myös osoittaa kiitokset tasavallan presidentin lisäksi myös ulkoministeriölle kokonaisuudessaan tästä tehdystä työstä rauhan saavuttamiseksi. Se on hyvin arvokasta.

Kiinnittäisin oikeastaan huomiota myös siihen, että nyt tehtyjen arvioiden mukaan muutamana vuoden sisällä jopa kolmasosa kansainvälisestä kehitysrahoituksesta on katoamassa niin Yhdysvaltojen kuin muiden perinteisten rahoittajamaiden leikkausten myötä, ja samaan aikaan kuitenkin ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kehitys ovat keskeisimpiä kansainvälisiä haasteita. Meidän on ymmärrettävä se, että esimerkiksi ilmastonmuutoksen myötä on mahdollista, että myös Euroopassa koetaan merkittäviä mullistuksia esimerkiksi erilaisen pakolaisaaltojen ja massamuuttojen myötä, eli tämä ongelma on sinänsä meidän yhteinen.

Mutta sitten, ministeri Tavio, palaan vielä tähän teidän äskeiseen lausuntoonne, jolla perustelite SASKiin kohdistuneita leikkauksia. Perustelite niitä muun muassa hakukriteereillä. Hakemuksenhan todettiin täyttävän kriteerit joko hyvin tai erinomaisesti. Perustelite talouden vakauttamisella. Kyseessä ei ole säästötoimi, sillä täsmälleen SASKilta leikattu summa jaettiin muille järjestöille. Pidän erittäin huolestuttavana sitä, että nimenomaan teidän oma henkilökohtainen, nuiva suhtautumisenne työntekijöiden oikeuksia puolustavaan työhön näkyy näin merkittäväällä tavalla työssänne ministerinä. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kauma.

**12.06 Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on tärkeää tietenkin, että ensi vuonna tuki Ukrainalle jatkuu, ja sehän todella täältä budjetista näkyykin, että näin on. Nimitäin Ukraina on yksittäinen suurin kehitysyhteistyön kohde, ja sille momentille on kohdistettu 57 miljoonaa euroa.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Toinen tärkeänä pitämäni asia on se, että Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisissä järjestöissä — Nato, Euroopan neuvosto ja tietenkin Etyj hyvin tärkeänä. Etyjin roolista sen verran, että tietenkin nyt nimenomaan kansakunnan resilienssin vahvistaminen on tärkeää, mutta jossain vaiheessa, kun sota loppuu ja sotatila päättyy, tulee myöskin ajankohtaiseksi järjestää vaalit Ukrainassa. Varmasti moni olettaa ja odottaa, että Etyjillä on niiden järjestämisessä ja valvomisessa aktiivinen rooli.

Kolmantena asiana tietysti siinä kohtaa, kun sota loppuu Ukrainassa, ja osin jo nyt tässä vaiheessa, on tietenkin jälleenrakentamisen rooli Ukrainassa. Toivoisin, että suomalaiset yritykset ovat siellä aktiivisia. Tässä jo ministeri Tavio mainitsikin, että esimerkiksi väestönsuojien rakentaminen on suomalaisten erityisosaamista, jota varmasti sinne viedään, mutta epäilemättä on muitakin. Esimerkiksi Tanskan hallitus on myöntänyt lisärahoja ja sopinut tällaisista niin sanotuista fast track -lupaprosesseista, jotta he pääsevät nopeammin käsiksi varsinaiseen työhön myöskin siellä Ukrainassa. Toivoisin tietenkin, että myöskin Suomen viranomaiset lähtisivät samankaltaiseen toimintaan mukaan.

Arvoisa puhemies! Tietenkin tällaisena aikana, kun Suomen valtio velkaantuu voimakkaasti ja joudumme tekemään säästöjä ja sopeutuksia, ulkoministeriössäkin näitä joudutaan tekemään, ja tietenkin edustusverkostossahan tämä näkyy. Pidän tärkeänä, että siellä fokusoidaan paikkoihin, joista eniten on hyötyä paitsi ulkopoliittikan hoidon kannalta mutta myös meidän kaupallisten intressiemme osalta. Panin merkille ja huomasin pari päivää sitten, että Houstonissa Texasissa avattiin uusi pääkonsulaatti. Pidän erittäin tärkeänä, että nimenomaan Yhdysvalloissa näillä kasvavilla alueilla, jona Texasiaakin pidetään, Suomi on aktiivinen.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä viimeisenä kommenttina toisin sen, että on tärkeää, että myöskin se uusi polvi, jota me täällä Suomessa kasvatetaan kansainvälisiin tehtäviin maailmalle, on ajassa kiinni. Joinakin vuosina meillä on ollut painopistealueena Kavakussa kehitysyhteistyö, mutta toivoisin, että nimenomaan nyt tulevaisuudessa kaupallinen ja vientiosaaminen tulisi sen ulkopoliittisen osaamisen rinnalle.

Ehkä lopuksi haluaisin esittää ulkoministeri Valtoselle vielä kysymyksen, että kun elämme nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa resurssit vähenevät, ja tarvitaan uusia ajatuksia: mikä mahtaa olla tekoälyn hyödyntämisen rooli ulkoministeriössä?

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen poissa. — Edustaja Vikman.

**12.09 Sofia Vikman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kun Suomen taloutta nyt hallituksen toimesta laitetaan kuntoon, niin osana valtionhallinnon säästötoimia tietenkin säästöjä kohdistuu myös edustustoverkkoon, kuten tässä keskustelussa on tullut esiin.

Mutta olisin halunnut vielä oppositiotakin muistuttaa siitä, että kuten siellä salin vasemalla laidalla varsin hyvin tiedetään, niin edustustoverkon uudistuksissa todellisuudessa ei ole kyse vain säästötoimista. Hallitusohjelman mukaan ulkoasiainhallintoa ja meidän edustustoverkkoa uudistetaan niin, että ulkoasiainhallinnon työ keskittyy aiempaa vahvemmin Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin intresseihin, talouskasvun edistämiseen, kansainvälisiin taloussuhteisiin ja teknologiseen kehitykseen. Tältä pohjalta ja myös ulkoasiainvaliokunnan vahvan toiveen mukaisesti resurssien käyttöä priorisoidaan. Sitä joudutaan priorisoimaan rajallisten resurssien maailmassa, jos jonnekin halutaan ja kun halutaan enemmän edustautumista.

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

Tästä esimerkkinä juuri mainittu Houstonin pääkonsulaatin avaaminen, joka oli erittäin tervetullut. Siellähän reilu vuosi sitten Teksasissa myös ulkoasiainvaliokunta vierailullaan kävi toteamassa tätä edustautumisen lisäämisen tarvetta, ja sitä toivoimme, ja sitä tulee. Ja kuten sanottu, rajallisten resurssien maailmassa ja kun säästöjä joudutaan tekemään, niin silloin myös on katsottava, mistä edustautumisesta joudutaan luopumaan.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kari poissa, edustaja Koskinen poissa. — Edustaja Hopsu.

**12.11 Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Suomi on saanut kyseenalaista julkisuutta naaman vääntelyllä. Kiinassa oli otettu käyttöön meitä kuvaamaan termi ”matalassa lamassa on paljon kilpikonnia”. Ehkä sen voisi kääntää suunnilleen niin, että ’pienessä altaassa typerämmätkin nousevat pinnalle’. Turvallisuusneuvostoon hakevan maan ei pitäisi tällaisiin loukkauksiin sortua, ja toivottavasti tähän tosiaan pystytään hallituspuolueissa puuttumaan.

Pakistanin kanssa tehtävän yhteistyön tärkeys on noussut esiin esimerkiksi Afganistanin entisen varapuhemiehen vierailulla ja Suomessa asuvien afganistanilaisten kanssa keskustellessa. Pakistaniin ovat voineet ainakin jotkut naiset Afganistanista paeta ja hakeutua hakemaan terveydenhoitoa, johon pääsy on naisille Afganistanissa hyvin vaikeaa tällä hetkellä. Nyt valitettavasti Pakistanin on alkanut kiristämään linjaansa afganistanilaisia kohtaan, ja tähän pitäisi diplomatialla pystyä vaikuttamaan. Onkin valitettavaa, että lähetystöverkostoa joudutaan supistamaan, ja Pakistan yhtenä suurimpana valtiona olisi kyllä tärkeä kohde olla Suomenkin läsnä. Surullista on myös se, että edustustojen korjaamisesta joudutaan tinkimään, korjausvelka kun ei odotellen yleensä parane.

Nämä naisten oikeudet, sukupuolten tasa-arvo ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden kysymykset ovat sellaisia, joita pitäisi nyt maailmalla globaalisti puolustaa. Esimerkiksi YK-uudistuksessa ja järjestöjen yhdistämisprosesseissa näitä teemoja ei saisi haudata, vaan Suomen pitäisi vahvasti olla [Puhemies koputtaa] niitä puolustamassa. Toivon, että tähän meillä on hallituksella vahva sitoutuminen.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

**12.13 Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Täytyy vielä tähän lopuksi yhtyä niiden edustajien näkökulmaan, jotka ovat todenneet, että erityisesti mitä tulee Ukrainan kysymykseen, Euroopassa olisi ryhdistäytymisen paikka. Suomi ainakin on kyllä johtanut sekä neuvotte-luita että myös Ukrainalle annettavaa tukea oman esimerkin voimalla. Kuten tiedetään, olemme pitäneet omasta puolustuskyvystä erittäin vahvasti huolta ja olemme ottaneet vastuuta sekä ukrainalaisten pakolaisten auttamisesta mutta myös Ukrainan tukemisesta taloudellisesti, sotilaallisesti ja diplomaattisesti.

Kyllähän tämä EU:n päätöksentekokulttuurin toimimattomuus, johon edustaja Jänttikin täällä hyvin viittasi, kielii siitä, että kyllä Euroopassa nimenomaan johtajuuden saaminen olisi ensiarvoisen tärkeitä näissä keskusteluissa ja toisaalta myös määräenemmistöpäätöksien lisääminen yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Onhan tämä nyt hieman naurettava tilanne, että samaan aikaan, kun Venäjä miehittää alueita Ukrainassa, käy raakalaismaista sotaa, ryöstää ja raiskaa, miten haluaa, meillä keskustellaan siitä, voidaanko Venäjän jäädytettyjä varoja ottaa käyttöön ja mitä tästä aiheutuu Belgialle. No, kuinka paljon

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

suomalaiset yritykset ovat menettäneet sen seurauksena, että Venäjä on takavarikoinut meidän varallisuutta, koneita, laitteita, Venäjällä? Kuinka paljon vaikka Fortum on tässä menettänyt? Ei kukaan Euroopassa niistä ole huolissaan tai siitä, kuinka paljon suomalaiset yritykset ovat menettäneet, kun olemme joutuneet hyvästä syystä sulkemaan itärajan ja katkaisemaan yhteyksiä Venäjän kanssa. Tässä suhteessa toivoisin, että painokas viesti nimenomaan niille Länsi-Euroopan maille olisi se, että nyt täällä Pohjolassa ja itäsivustalla kaivattaisiin solidaarisuutta, sitä samaa solidaarisuutta, jota Suomi on osoittanut eteläisen Euroopan maille jo useiden talouskriisien aikana.

Mikäli Ukrainan kohdalla nyt rauha tai edes tulitauko syntyy, niin sehän on tietysti hyvä asia ukrainalaisten siviilien kannalta, että tämä hirvittävä sota saataisiin loppumaan, mutta me kaikki tiedämme sen, että niin kauan kuin Venäjä ei kykene alistamaan koko Ukrainaa joko suoraan tai epäsuorasti valtansa alle, on vain ajan kysymys, milloin sota tulee käynnistymään uudestaan. Siinä mielessä se, minkälaisia turvallisuusjärjestelyitä, minkälaisia turvatakuita erityisesti Eurooppa kykenee Ukrainalle antamaan, on se suurin kysymys tässä aiheessa, ja siksi kyllä toivon, että se päättäväinen linja, mitä tasavallan presidentti on vienyt eteenpäin, jatkuu edelleen Suomen hallinnossa Ukrainan kysymyksen osalta.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Edustaja Kari.

**12.16 Mika Kari sd:** Kunnianarvoisa rouva puhemies! Tuossa ensimmäisessä kysymysvuorossa jäi ministeri Tavion pääluokka vielä käsittelemättä omalta osaltani, ja haluan tuoda viestin tapaamaltani ukrainalaiselta teollisuusdelegaatiolta, joka vieraili eduskunnassa joitain viikkoja sitten. Heitä oli varmaan 20—30 henkilöä täällä ja mukana myös kumppaneita muista maista. Tässä tapaamisessa kyllä tuli esiin huoli, joka täälläkin vähän vilahti, että suomalaiset yritykset, pois lukien joitain, vaikkapa lahtelaista Peikkaa, joka täällä mainittiin, eivät ole Ukrainassa olleet, tai heitä ei ole näkynyt, niin kuin taisi olla suora sitaatti.

Miten te itse, arvoisa ministeri, arvioitte, olemmeko tässä olleet alisuoriutujia vai mikä tässä on syy? Ovatko syyt ulkopoliittisia, turvallisuuspoliittisia vai kauppapoliittisia, vai onko kyse siitä, että emme sitten käytännön tasolla kuitenkaan Ukrainan tuessa ole niin vahvasti kuin puheissa? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Vielä myönnän ministereille lyhyet puheenvuorot. Ministeri Valtonen ja ministeri Tavio, molemmille kaksi minuuttia.

**12.17 Ulkoministeri Elina Valtonen (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Nyt kun edustaja Kari tuli saliin, niin totean tästä eduskunnan informoinnista sen, että se on tietysti erittäin tärkeää. Nyt on hyväkin, että olemme käynnistäneet tämän parlamentaarisen työn Nato-asioiden osalta, mutta nyt kun esimerkiksi nämä rauhanneuvottelut ovat tässä edenneet matkan varrella, niin olemme kyllä käyttäneet kaikki paukut siihen, että omalta osaltani toisaalta ulkoasiainvaliokuntaan ja puolustusministeri puolustusvaliokuntaan ja sitten toisaalta suoraan valiokuntien puheenjohtajiin ollaan oltu yhteydessä, kun on tullut erilaisia vaiheita muun muassa semmoisissa kokouksissa, joissa tasavallan presidentti on edustanut Suomea. Tältä pohjalta jatketaan, ja katsotaan, mitä istuntotauko sitten tuo tullessaan, mutta valmiudessa ollaan.

Sitten jäädytettyjen varojen osalta tämä viikko on tosiaan keskeinen, ja täytyy nyt toivoa, että Euroopan unionista saadaan kestävä ratkaisu. Jo siltä osin ratkaisu on tehty, että

## Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd

varat säilyvät jäädytettynä, niin kuin oikein onkin. Hyökkääjävaltion varoja on käytettävä sotakorvauslainan muodossa uhrin eli Ukrainan tukemiseen.

Sitten totean vielä sen tästä kansallisesta turvallisuusstrategiasta, josta edustaja Kokko kysyi, että aivan oikein edustaja analysoi sitä, että se itse asiassa asemoituu kuitenkin pääosin siihen yhdysvaltalaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkään kaareen. Onhan siellä semmoisia elementtejä, joita me ei olla totuttu kuulemaan sisäpolitiikkaan puuttumisesta, mutta sitten vastaavasti itse näen sen niin, että tälleen ikään kuin perheen sisällä voidaan tällaisiakin asioita käsitellä. Kaikista tärkeintä on se, että Yhdysvaltain sitoutuminen Eurooppaan ja myös Ukrainaan säilyy. Se esimerkiksi kongressissa osoittautui tuossa muutama päivä sitten, kun edustajainhuone äänesti puolustuspaketin osalta, jossa myös läsnäolo Euroopassa säilyy.

Viimeisenä vastaan edustaja Kauman kysymykseen tekoälystä. On tosiaan aivan keskeistä, että paitsi julkisessa hallinnossa noin laajemminkin myös ulkopolitiikassa otamme tekoälyä yhä vahvemmin käyttöön. Olenkin tältä pohjalta julkistanut ulkoministeriössä kilpailun, ja siihen on tullut erittäin paljon ideoita, miten toisaalta käytännön työtämme tehostetaan niin, että ihmiset voivat keskittyä yhä mielekkäämpiin ja tuottavampiin työtehtäviin, ja sitten vastaavasti, minkälaisia haasteita se tuo meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikalle nyt ja jatkossa ja miten myös tekoälyn aikakaudella edistämme demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota.

**Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko:** Kiitoksia. — Ministeri Tavio, enintään kaksi minuuttia.

**12.20 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kaupallinen osaaminen korostuu jatkossa ulkoministeriön työssä diplomati-an ohella entistä enemmän, sillä TF-uudistus tuo vastuuta, mutta ennen kaikkea se tuo ulkoasiainhallinnolle mahdollisuuksia vaikuttaa Suomen vientiin myönteisesti ja saada yrityksiä lisää tuonne meidän vientimarkkinalle, joten on erittäin tärkeää, että se näkyy myös meidän ulkoministeriön henkilökunnan koulutuksessa ja osaamisen parantamisessa myös Kavaku-kurssilla. Olen usein nostanut tuolla ulkoministeriön sisäisissä keskusteluissa esiin tätä seikkaa.

Edustaja Kari jatkoi kysymällä jälleenrakentamisaiheesta ja suomalaisten osallistumisesta. Kiinnostus suomalaisilla firmoilla tuntuu olevan erittäin runsasta. Esimerkiksi kun olin aiemmalla kerralla tuolla Ukraina-jälleenrakennusmessuilla, niin huomasin, että suomalaisia yrityksiä oli paikalla Euroopan maista aivan kärkimäärä, jopa lähes sata yritysedustajaa tuli paikalle.

Luettelini aiemmassa puheenvuorossani niitä eri instrumentteja, joilla tukea yrityksille ja yritysten kautta annetaan tuonne Ukrainan markkinoille pääsyyn, ja olemme siinä korkealla tasolla. Toisinaan mietin, että jossain määrin voi olla kyse siitä, että me suomalaiset tai suomalaiset yritykset emme aina osaa tehdä niin suurta numeroa siitä omasta tekemisestämme, mitä siellä on aikaansaatu. Siinä, missä on nähty, että kun joku toinen maa on rakentanut siellä vaikkapa päiväkodin, niin se on saanut ihan valtavan julkisuuden sille hankkeelle, niin silloin kun suomalaiset rakentavat vähän jotain vastaavaa, niin ei ehkä ole osattu samanlaista julkisuutta saada. Mutta tämä väestönsuojakoalitio oli nyt ainakin tähän julkisuuteen nähden poikkeus, koska sitä kun Suomi on johtanut, niin siitä on saatu siellä kaikissa maan medioissa hyvin positiivista julkisuutta. Eli tämä asia etenee.

### **Underpunkt i budgeten PR 130/2025 rd**

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen avbröt behandlingen av huvudtiteln.